

Sosialistisk Ung

(2/5) Eru vit líka glað ella líkaglað? - Stakir uppihaldarar

Sosialistisk Ung vilja vera røddin hjá minnilutabólkum í Føroyum. Teimum, ið vit meina ikki hava eins góð rættindi, sum meirlutin í samfelagnum. Tí spyrja vit við hesi greinarøð "Hvør ert tú?" "Hvussu hevur tú tað í Føroyum?" og "Hvat skal til fyri at tú trívist í landinum?" Í øðrum parti vilja vit vísa á umstøðurnar hjá einum støkum uppihaldara í Føroyum.

"Vit eru ikki ein trupulleiki, vit eru eitt tilfeingi." Soleiðis byrjar hon samrøðuna, tá vit hitta hana til eitt prát um støðuna hjá henni sum stakur uppihaldari í Føroyum. Hon er eitt livandi dømi um, at tað loysir seg hjá landinum at stuðla støkum at fara undir útbúgving.

Gunnvá Edvardsdóttir er 39 ára gomul, hon er mamma at tveimum gentum og býr í kjallaraibúð hjá foreldrunum á Argjum. Hon er útbúgvín námsfrøðingur og

starvast sum varaleiðari á dagstovinum á Argjum.

Gunnvá sigur seg uppliva, at fólk halda at tað er ein løgin loysn at velja at búgva heima hjá foreldrunum, og sum mamma at arbeiða fulla tíð. Hon veit, hvat hon vil, og sigur, at tað eru fleiri orsøkir til, at hon býr heima hjá foreldrunum, og at hon arbeiðir fulla tíð. Við at vit búgva heima hjá foreldrunum, kunnu vit og foreldur míni vera ein hjálp hjá hvørjum øðrum. "Tað, at vit umgangast hvønn annan dagliga og hava brúk fyri hvørjum øðrum, ger, at bæði eg og genturnar hava serliga gott samband við foreldrini hjá mær". Hon sær eitt stórt virði í hesum, og leggur minni í hvat onnur halda. Gunnvá sigur: "At vera partur av samfelagnum er at gera tað sama sum hini og kunna tað sama sum hini." Hon vísir á, at tað sjálvandi er truplari at fáa endarnar at røkka saman

við einari inntøku. Tí arbeiðir hon fulla tíð, og harvið hava hon og genturnar størri peningaligt frælsi í samfelagnum Føroyum, ið er eitt dýrt land at búgva í.

Mátti staðfestast óarbeiðsfør

Eingin ivi er um, at vit tosa við ein strembara. Fyri nøkrum árum síðani sá Gunnvá, at skuldi hon hava eitt arbeiði, sum fyri henni gav meining, og skuldi hon klára seg figgjarliga, varð hon noydd at fáa eina útbúving. Gunnvá byrjaði útbúgvingina, men fekk ikki endarnar at røkka saman, hvørki við tíð ella pengum. Gunnvá greiddi tí Almennastovuni frá, at hon í eitt tíðarskeið hevði brúk fyri peningarligari hjálp, fyri síðani at klára seg sjálva. Fyri at lúka treytirnar fyri at sleppa undir endurútbúgving, varð hon noydd at taka eina roynd hjá einum sálarfrøðingi, so staðfestast kundi, at

hon ikki var før fyri at hava eitt arbeiði við síðuna av lesnaðinum. Hetta meinir Gunnvá er burturvið, tí tað sigur seg sjálv, at tað er sera trupult, tá ein er einsamallur við tveimum børnum at arbeiða við síðuna av lesnaðinum. Eisini skuldi hon lata Almennastovuni síni figgjarviðurskifti, tí peningur verður latin eftir peningaligu støðuni hjá viðkomandi. Eftir at hetta var gjørt, fekk hon játtandi svar um at fara undir endurútbúgving. Gunnvá vísir á, at tað, at hon hevur fingið eina útbúgving, hevur givið henni eina barlast, ein tryggileika og eina kenslu av, at tað eisini er brúk fyri henni í samfelagnum. Hon meinir, at tað er umráðandi fyri bæði børnini og mammuna, at mamman hevur eitt mein-ingarfult arbeiði.

Hóast hon hevur fingið eina útbúgving, meinir hon ikki at skipanin er í lagi. At skula staðfesta at tað

er okkurt galið við einum, fyri at fáa stuðul til at fara undir útbúgving, er ikki ein nóg góð skipan. Tað kann fyri summum kennast eyðmýkjandi. Gunnvá beyt høvðið av skommuni, gjørdi tað, tí hon visti, at tað var einasti vegur fyri, at hon ein dag skuldi megna at uppihalda sær og gentunum.

Tá vit í Sosialistisk Ung spyrja Gunnvá, hvussu støðan hjá henni sum stakur uppihaldari er í Føroyum svarar hon: "Í dag er støðan góð, men tað hevur hon ikki altíð verið." Gunnvá heldur, at tað í nógvar mátar er sera trupult at vera stakur í Føroyum, serliga um tú ikki hevur eitt gott bakland. Hon mótist javnan við øðrum kvinnum, ið eru stakir uppihaldarar, og tað er gjøgnumgangandi, at hevur tú ikki gott baklandi, ið kann hjálpa tær, so ert tú á berum. Umframst hoga kosnaðarstøðið í Føroyum,

er ein hin størsti trupulleikin hjá støkum uppihaldarum, einsporaðu bústaðarviðurskiftini.

Vit í Sosialistisk Ung meina, at vit eiga at síggja hendan trupulleikan í eyguni. Serliga til seinasta val, varð tað ferð eftir ferð víst á, at størsti trupulleikin, hjá støkum uppihaldarum í Føroyum, eru hóskandi bústaðir. Eisini eiga vit at fáa vaksnamannaútbúgvingar, útbúgvingar ið verða stulaðar øðrvísi enn aðrar. Soleiðis eggja vit støkum og vaksnum at fara at útbúgva seg. Vit meina, at hetta hevði verið ein iløga, ið fór at loysa seg í framtíðini. Í dag hevur Gunnvá eina góða útbúgving, eitt spennandi starv og fær ikki longur stuðul frá landinum.

Vit skulu vera líka glað og ikki líkaglað

Í triðja parti vísa vit á umstøðurnar hjá lesandi í Føroyum.

Arne Winthereig

Útisetar vilja eisini búgva í Føroyum

Fyri at vit skulu gera okkum nakra vón um at skapa fólka-vøkstur í Føroyum er neyðugt, at vit fáa fólk heimaftur eftir lesnað, ella at tey fáa møguleika at lesa í Føroyum.

Nógv er sagt um hetta málið, og fari eg tí at býta tað í tvey. Fyrst fari eg at viðgera teir móguleikar, vit kunnu bjóða lesandi í Føroyum.

Síðani eg byrjaði at hyggja mær eftir útbúgving, eru stór framstig gjørd á Fróðskaparsetrinum. Valmøguleikarnir eru munandi fleiri, og tá ein hevur savnað flestu víðari útbúgvingarnar á Fróskaparsetrinum eru lunnar

lagdir undir einari munandi betring av hesum.

Tað eru tó enn fleiri, ið søkja ávísar útbúgvingar uttanlands, sum vit kundu bjóðað í Føroyum. Hetta er serliga innan lögfrøði og búskap. Tískil hevði tað verið áhugavert, um nývalda tingið kannaði móguleikan fyri at stovna flokkar við nýggjum útbúgvingum á Setrinum.

At lesa um alnetið er eisini ein móguleiki. Henda móguleika havi eg sjálvur roynt, og tað hevur riggað sera væl. Hetta hevur verið gjøgnum ein danskan skúla, og tá ið tað riggar hjá einum

donskum skúla, so er tað ein sjálvfylgja, at hetta eisini kemur at rigga hjá einum føroyskan skúla.

Má eisini nevna útlensk lesandi, tá eg nevni nýggjar útbúgvingar. Eg havi fylgt hesum kjakinum og haldi tað vera spennandi. Vit skulu roynd at fáa útlendingar til Føroya at lesa, men at halda tað, at hesi einaferð gerast so nógv, at tey koma at figgja eitt fróskaparsetur, tað er at lata kjakið fara ov langt. Vit skulu skapa útbúgvingar fyri at útbúgva føroyingar so væl sum gjørligt, tí so skulu útlendingar nokk koma.

Í ríkisfelagsskapinum hava vit tann gylta móguleika, at vit kunnu lesa á donskum lestrarstøðum á jøvnum fœti við danir. Hetta í sær sjálvum er ein einastandandi móguleiki, sum vit hava.

Fyri summi er Danmark ikki júst lestrarstaðið. Hesi leita sær so til onnur lond at lesa. Eisini hesum lesandi gevur ríkisfelagsskapurin góðar móguleikar. Sum partur av danska ríkinum kunnu vit lesa júst har vit hava hug og samstundis fáa danskan SU í lestrartíðarskeiðinum.

Tá ið vit hava so góðar móguleikar í ríkisfelags-

skapinum stendur avbjóðingin hjá politikkarunum í at fáa hesi heimaftur. Tað er sera virðismikið fyri eitt samfelag, at borgarar fara uttanlands at útvega sær vitan, sum hesi síðani taka heim við sær og skapa stóra nyttu fyri samfelagið.

Hetta er ein stórir trupulleiki, tí vit sum samfelag gerast so sera fátøk, um okkara virðismikla vitan uttanlands, ikki koma heimaftur. Trupulleikin liggur í, at kostnaðarstøðið í Føroyum er so sera høgt. Hetta er galdandi fyri skatt, húsar-

haldskostnað og ikki minst keyp av bústaði. Hetta eru viðurskifti, sum ein politiskur vilji kann gera nakað við, og hetta er ein iløga, sum kann rinda seg aftur fleiri ferðir.

Vit í Føroyum mugu raðfesta hesar útisetar. Vit skulu byggja íbúðir, sum eru navnamerktar til hesi, so tey kunnu flyta heimaftur. Hetta eigur ein komandi stjórn at raðfesta sum eitt av fremstu málum. Tí hesi skapa ikki bert fólka-vøkstur, men økja fakliga støðið og fremja búskaparvøkstur.